

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Геолого-географічний факультет
Кафедра морської геології, гідрогеології, інженерної геології та
палеонтології

Силабус курсу
"Еколого-геологічний моніторинг, експертиза та аудит"

Обсяг	4,5 кредити ЄКТС / 135 годин
Семестр, рік навчання	семестр 3; рік навчання - 2
Дні, час, місце	згідно з розкладом
Викладач	Педан Галина Сергіївна; кандидат геологічних наук, доцент кафедри морської геології, гідрогеології, інженерної геології та палеонтології
Е-mail:	pedangalina3@gmail.com
Робоче місце	геолого-географічний факультет, кафедра морської геології, гідрогеології, інженерної геології та палеонтології
Консультації	очні консультації згідно з графіком, затвердженим на засіданні кафедри; онлайн-консультації: телефон, соціальні мережі

КОМУНІКАЦІЯ

Спілкування в аудиторії за розкладом.

Інші види комунікації: консультація за розкладом

e-mail: pedangalina3@gmail.com

аудиторія: за розкладом

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предмет вивчення навчальної дисципліни - інструменти екологічного менеджменту, які є засобами впливу на соціально-економічні процеси і дають змогу не допустити або мінімізувати негативні наслідки при використанні ресурсів природного середовища.

Пререквізити курсу: лекційний курс та практичні заняття з курсу "Еколого-геологічний моніторинг, експертиза та аудит" викладається після засвоєння студентами наступних дисциплін: «Загальна екологія», «Основи екології геосфер», «Безпека життєдіяльності», «Методика інженерно-геологічного та еколого-геологічного картування».

Постреквізити курсу. Дисципліни, для вивчення яких потрібні знання, уміння і навички, що здобуваються після закінчення вивчення дисципліни: «Основи інженерного захисту територій», «Інформаційне забезпечення НДР», «Екологічна геологія України».

Місце дисципліни в освітній програмі: вибіркова дисципліна.

Мета: формування у студентів знань стосовно діючої системи державного моніторингу геологічного середовища, умінь щодо планування та проведення спостережень стану екологічних систем; студенти повинні оволодіти теоретичним матеріалом з питань нормативно-правової бази, що використовується при замовленні і проведенні екологічної експертизи; навичками і особливостями проведення еколого-експертних оцінок при плануванні і реконструкції об'єктів господарського комплексу; специфікою проведення екологічної паспортизації діючих об'єктів і комплексів та їх аудиту.

Завдання: засвоєння і творчий розвиток теоретичних знань, здобутих під час лекцій, поглиблене вивчення особливостей проведення спостережень стану геологічного середовища, еколого-експертних оцінок та аудиту.

Очікувані результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати: основи екологічного менеджменту, інструментами якого є екологічна експертиза та паспортизація, а також екологічний аудит, стандартизація, сертифікація, екологічний маркетинг; правові форми та види екологічної експертизи; принципи та етапи її проведення; структуру, зміст та юридичне значення висновку екологічної експертизи; принципи проведення екологічного аудиту діючих об'єктів;

вміти: формулювати основні завдання, принципи та вимоги до експертної оцінки довкілля, об'єктів народного господарства; обґрунтовувати доцільність проведення експертних оцінок природних та техногенних об'єктів і комплексів. На основі фактичного матеріалу вміти скласти екологічні паспорти промислових, природних та рекреаційних об'єктів.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (24 год.) та практичних занять (18 год.), організації самостійної роботи студентів (93 год.).

Основна підготовка студентів здійснюється на лекційних та практичних заняттях, але у значній мірі покладається на самостійне вивчення предмета студентами денної форми навчання під час семестру. Під час викладання дисципліни використовуються методи навчання: словесні (лекція, пояснення); наочні (демонстрація Power Point); практичні (практичні роботи); робота з підручником (під керівництвом викладача, самостійна робота студентів).

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Еколого-геологічний моніторинг

Тема 1.1. Основні поняття, предмет та історія курсу.

Тема 1.2. Моніторинг геологічного середовища.

Тема 1.3. Організація системи моніторингу геологічного середовища.

Змістовий модуль 2. Еколого-геологічна експертиза

Тема 2.1. Екологічний менеджмент.

Тема 2.2. Експертиза – як інструмент екологічного менеджменту.

Змістовий модуль 3. Еколого-геологічна паспортизація та аудит

Тема 3.1. Екологічна паспортизація – вид екологічного контролю.

Тема 3.2. Екологічний аудит, мета, задачі, об'єкти.

Тема 3.3. Сертифікація. Стандартизація, Екологічне ліцензування. Екологічне страхування.

Перелік рекомендованої літератури

1. Боголюбов В.М., Клименко М.О., Мокін В. Б. Моніторинг довкілля : підручник. Київ : НУБіПУ, 2018. 435 с.
2. Волошин І. М. Основи екологічної експертизи : курс лекцій. Луцьк : ЛНТУ, 2017. 448 с.
3. Волошина Н.О. Екологічна експертиза : навчальний посібник. Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2017. 107 с.
4. Добровольський В.В.· Екологічна експертиза. Миколаїв: Видавництво ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. 220 с.
5. Івашура А. А., Добрунова Л. Е. Еколого-економічна та історична оцінка взаємовідносин людини і довкілля : монографія. Харків : Вид. ХНЕУ, 2011. 151 с.
6. Ільків Н.В. Екологічне право України : курс лекцій. Львів, 2013. 218 с.
7. Зеркалов Д. В. Проблеми екології сталого розвитку : монографія. К. : Основа, 2013. 430 с.
8. Костицький, В. В. Екологічне право України : підручник. Дрогобич : Коло, 2012. 360 с.
9. Кривокульська Н. М. Екологічний менеджмент : навч. посіб.; рекомендовано МОН. Тернопіль : Економічна думка, 2012. 212 с.
10. Лаврик В.І., Боголюбов В.М., Полетаєва Л.М. та ін. Моделювання і прогнозування стану довкілля : підручник. К. : ВЦ „Академія”, 2010.400 с.
11. Марушевський Г.Б. Стратегічна екологічна оцінка : навчальний посібник. К. : К.І.С., 2014. 88 с.
12. Мельник В.Г., Сотник І.М., Чигрин О.Ю. Економіка природних ресурсів : навч. посіб. для студентів ВНЗ. Суми: Університетська книга, 2018. 346 с.
13. Фекета І.Ю. Методичні рекомендації з курсу «Екологічна експертиза і аудит». Ужгород: Видавництво ФОП Бреза А.Е., 2016. 70 с.

ОЦІНЮВАННЯ

Методи поточного контролю: усне опитування, контрольна письмова робота, оцінювання виконання індивідуальних завдань, захист результатів практичних робіт, тестування (бланкове або комп'ютерне), оцінювання реферата, оцінювання виконання практичних навичок та ін. У ході поточного контролю студент отримує максимальну оцінку (100 балів) за кожний змістовий модуль. Фінальна оцінка з навчальної дисципліни - це

середнє арифметичне суми балів за змістовими модулями поточного/періодичного та підсумкового контролю.

Форми і методи підсумкового контролю: залік, який проходить у вигляді письмового тесту. Нарахування бонусних балів не передбачається.

Поточний та періодичний контроль			Підсумковий контроль (письмовий тест)	Фінальна оцінка (бал)
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3	100	100
100	100	100		

Самостійна робота студентів

Робота студентів складається з самостійного вивчення з певного переліку тем або тем, що потребують поглибленого вивчення. Самостійна робота (СР) контролюється у вигляді тестів, контрольних робіт, колоквиумів і звітів. Питання з тем, що відведені на самостійне вивчення включені до контрольних заходів. Увесь обсяг СР містить завдання, які вимагають від студента систематичної самостійної роботи.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

Підсумковий контроль (письмовий тест) здійснюється в аудиторії. У разі відсутності або низького результату перескладається одноразово протягом двох тижнів в день планової консультації. У разі недотримання політики щодо дедлайнів та перескладання контрольні заходи вважаються не зданими.

Політика щодо академічної доброчесності: курс передбачає написання реферату, який буде перевірений на дотримання академічної доброчесності, що регламентується «Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців ОНУ імені І.І.Мечникова» https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/acad_council/polozhennya-antiplagiat-2021.pdf

Політика щодо відвідування та запізень: відвідування лекцій – вільне, практичних занять – обов'язкове, запізнення не бажані. Бали за відвідування занять не нараховуються.

Мобільні пристрої: допускається використання смартфона, планшету або іншого пристрою з дозволу викладача.

Поведінка в аудиторії: студент повинен дотримуватися правил внутрішнього розпорядку навчального закладу.